

Masarykova univerzita
Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Teorie interaktivních médií

Eliška Tomášková
Seminární práce
Encyklopedické heslo Estetická norma

Vedoucí práce: Mgr. David Balarin

Rok odevzdání práce: 2013

Encyklopedické heslo Estetická norma

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto seminární práci vypracovala samostatně a veškeré použité zdroje uvádím v seznamu použité literatury.

Encyklopedické heslo Estetická norma

Estetická norma (pravidlo, měřítko, předpis) je regulativ estetické funkce a zároveň pravidlo, jímž je měřena estetická hodnota. Estetická norma není neproměnná. Stále se obnovuje. Svými vývojovými proměnami se zapojuje do společenského vývoje. Může se vyjadřovat individuálním postojem vůči společenskému prostředí, individuálním přechodem z vrstvy do vrstvy, či individuálními a obecnými přechody ve struktuře společnosti. Estetická norma je termín užívaný v estetice a teorii umění v axiologicko-deskriptivním a preskriptivním smyslu.

V deskriptivním smyslu je norma měřítkem nebo ideálem, podle kterého se inspiruje umělecká tvorba, na němž se samotné umělecké dílo často podílí, a podle kterého se orientuje estetická či umělecká hodnota předmětu nebo díla ve vkusových soudech. Zkoumání normy samo o sobě nepreferuje ani nelegimituje žádné normy, jejichž obsah bádá. Norma diferencuje obecně platnou normu od individuální. Odlišuje také normu, jež si nárokuje absolutní platnost od normy, jež závisí na určitých účelech. Normy se projevují v individuálních dílech či hodnotových soudech a mohou být přímo formulovány. Formulaci a odůvodnění normy vytváří normativní estetika, která však ještě není normativní v deskriptivním smyslu (například idealistická estetika Solgerova, Schellingova, Hegelova, Vischerova). Stanovuje konstitutivní normy uměleckých či estetických ambicí konkrétního díla. Jestliže jsou tyto normy zneuznány, zaniká umělecký nárok, a to bez rozepře s odlišující se uměleckou praxí či tvorbou vkusu.

V preskriptivním smyslu je norma předpisem, jenž má být umělci i uměleckými kritiky dodržován, kupříkladu Polykleitův kánon, platný pro výtvarnou tvorbu antiky. Určitá pravidla mohou být míněna hypoteticky, ačkoli jsou některými umělci či kritiky užívána preskriptivně, například pojednání o dokonalosti básně v Poetice Aristotela. Někteří umělci, kritici, estetikové či politici prosazují normy v preskriptivním smyslu a zároveň jiný směr zneuznávají. Kupříkladu konflikt antiky s modernou, klasiky s romantikou, či tradičního umění s formalismem. V takové při se projevuje snaha diferencovat nárok na absolutní platnost normy od historicky podmíněné platnosti normy, a mírnit potřebu vztahovat konkrétní umělecká díla ke všeobecným nivelizujícím normám.

Použitá literatura:

HENCKMANN, Wolfhart, LOTTER, Konrad. *Estetický slovník*. 1.vyd. Praha : Nakladatelství Svoboda, 1995. 229 s.

CHVATÍK, Květoslav, SVOBODA, Ludvík, TAUFER, Jiří, et al. *Jan Mukařovský : Studie z estetiky*. 1.vyd. Praha : Odeon, 1966. 371 s.